

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 9. oktober 2008
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsnr.: 2008-792-0656
Dok.: RAJ40718

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 1098 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 9. september 2008.

Brian Mikkelsen

/

Lars Hjortnæs

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 1098 fra Folketingets Retsudvalg (Alm. del):

”Er det muligt for en sigtet at få indsigt i sin sag, hvorledes sker dette konkret, og har det nogen indflydelse på dette ønske om indsigt, at sigtede ikke har og ikke ønsker en advokat til at bistå sig i sagen?”

Svar:

1. Reglerne om sigtedes og dennes forsvarers adgang til aktindsigt i straffesager findes i retsplejelovens §§ 729 a-d.

Retsplejelovens § 729 a omhandler tilfælde, hvor den sigtede har en forsvarer, og hvor udgangspunktet er, at den sigtede udøver sin adgang til aktindsigt gennem sin forsvarer. Retsplejelovens § 729 b vedrører tilfælde, hvor den sigtede ikke har en forsvarer, og formålet med denne bestemmelse er i relation til aktindsigt i videst muligt omfang at sidestille sigtede, der ikke har en forsvarer, med sigtede, der har en forsvarer.

Efter retsplejelovens § 729 a, stk. 2, meddeler retten forsvareren kopi af indførsler i retsbøgerne vedrørende sagen. Forsvareren kan gøre sigtede bekendt med kopierne, medmindre andet følger af retsplejelovens §§ 748 og 856 (bl.a. om retsmøder under efterforskningen). Retten kan pålægge forsvareren ikke at overlevere kopierne til sigtede eller andre, hvis det må frygtes, at kopierne vil blive benyttet på retsstridig måde.

Forsvareren har endvidere adgang til at gøre sig bekendt med det materiale, som politiet har tilvejebragt til brug for den sag, som sigtelsen angår (f.eks. politirapporter mv.). Forsvareren skal have udleveret kopi af materialet, i det omfang det uden ulempe kan kopieres. Forsvareren må ikke uden politiets samtykke overlevere det modtagne materiale til sigtede eller andre. Som hovedregel gælder, at politiet giver samtykke, hvis det findes ubetænkeligt, jf. retsplejelovens § 729 a, stk. 3.

Politiet kan under visse nærmere angivne betingelser give forsvareren pålæg om ikke at videregive oplysninger, som forsvareren har modtaget fra politiet, jf. retsplejelovens § 729 a, stk. 4. Et sådant pålæg kan f.eks. gives, hvis det er nødvendigt af hensyn til sagens opklaring, til tredje mand eller til efterforskningen af en verserende sag om en lovovertrædelse, som efter loven kan straffes med fængsel i 6 år eller derover, eller som udgør en forsætlig overtrædelse af straffelovens kapitler 12 og 13

(sager om terrorisme mv.). Pålægget kan udstrækkes, indtil tiltalte har afgivet forklaring under hovedforhandlingen.

Politiets afgørelse om i givet fald at begrænse den sigtedes aktindsigt kan indbringes for retten, jf. retsplejelovens § 746.

2. En sigtet uden forsvarer skal efter anmodning have adgang til hos politiet at gøre sig bekendt med indførsler i retsbøgerne vedrørende sagen, medmindre andet følger af retsplejelovens §§ 748 og 856, jf. herom ovenfor. Politiet udleverer efter anmodning kopi af indførslerne til sigtede, medmindre det må frygtes, at kopierne vil blive benyttet på retsstridig måde, jf. retsplejelovens § 729 b, stk. 1.

En sigtet uden forsvarer skal endvidere efter anmodning have adgang til at gøre sig bekendt med det materiale, som politiet har tilvejebragt til brug for den sag, som sigtelsen angår. Politiet udleverer efter anmodning kopi af materialet til sigtede, hvis det findes ubetænkeligt, jf. retsplejelovens § 729 b, stk. 2.

De samme hensyn som nævnt ovenfor i retsplejelovens § 729 a, stk. 4, som kan begrunde et pålæg til forsvareren om ikke at videregive oplysninger modtaget fra politiet til den sigtede, kan begrunde en begrænsning i adgangen til aktindsigt for en sigtet, der ikke har en forsvarer.

Retsplejelovens § 729 b indebærer således, at en sigtet, der ikke har en forsvarer, som udgangspunkt får adgang til aktindsigt i samme omfang, som en sigtet, der har en forsvarer. Hvis en sigtet med en forsvarer vil kunne se et dokument hos forsvareren, men ikke få dokumentet udleveret, vil en sigtet uden forsvarer således kunne se dokumentet hos politiet, men ikke få dokumentet udleveret. Hvis en sigtet med en forsvarer kan få udleveret kopi af dokumentet, vil en sigtet uden forsvarer ligeledes kunne få udleveret kopi af dokumentet.

Når sigtede ikke har en forsvarer, vejleder politiet den sigtede om muligheden for at søge aktindsigt. Det fremgår af Rigsadvokaten Informerer nr. 36/2004, at denne vejledning skal gives senest på det tidspunkt, hvor sagen er klar til afgørelse ved bødeforlæg. Drejer det sig om en sag, hvor der rejses tiltale, skal vejledning gives, når det står klart, at der ikke vil medvirke forsvarer ved sagens behandling i retten.

3. Efter retsplejelovens § 729 c kan retten efter anmodning fra politiet fravige reglerne om forsvarerens og sigtedes ret til aktindsigt, hvis det er påkrævet f.eks. af hensyn til sagens opklaring, til tredjemand's liv eller helbred, til efterforskningen af en anden verserende sag om en lovovertrædelse, som efter loven kan straffes med fængsel i 6 år eller derover, eller som udgør en forsætlig overtrædelse af straffelovens kapitler 12 eller 13 (om terrorisme mv.), eller til beskyttelse af fortrolige oplysninger om politiets efterforskningsmetoder mv. En sådan afgørelse kan dog ikke træffes, hvis det giver anledning til væsentlige betænkeligheder for varetagelsen af sigtedes forsvar, jf. retsplejelovens § 729 c, stk. 2. Inden retten træffer en sådan afgørelse, skal der beskikkes en advokat for sigtede, og advokaten skal have mulighed for at udtale sig. Advokaten skal underrettes om alle retsmøder, der afholdes med henblik på at opnå rettens kendelse om fravigelse af retsplejelovens §§ 729 a og 729 b om forsvarerens og sigtedes adgang til aktindsigt, og advokaten er berettiget til at overvære disse retsmøder samt til at gøre sig bekendt med det materiale, som politiet har tilvejebragt til brug for den sag, som sigtelsen angår, jf. retsplejelovens § 729 c, stk. 5.

4. Når straffesagen er endeligt afsluttet, kan den, der har været sigtet (herunder tiltalt og eventuelt domfældt), forlange at blive gjort bekendt med dokumenter, der vedrører sagen, herunder indførsler i retsbøgerne, jf. retsplejeloven § 729 d, stk. 1. Tiltaltes krav på at modtage en udskrift af dommen følger af retsplejelovens § 219 a, stk. 5.

Sigtedes adgang til aktindsigt i endeligt afsluttede sager omfatter ikke interne arbejdsdokumenter hos politiet, anklagemyndigheden og retten, jf. retsplejelovens § 729 d, stk. 2. Sigtedes adgang til aktindsigt kan endvidere begrænses efter retsplejelovens § 729 d, stk. 3, bl.a. i det omfang sigtedes interesse i at kunne benytte kendskab til sagens dokumenter til varetagelse af sit tarv findes at burde vige for hensynet til forebyggelse, opklaring og forfølgning af lovovertrædelser eller for særlige hensyn til beskyttelse af medsigtede, vidner eller andre.

Anmodning om aktindsigt i afsluttede straffesager indgives til politidirektøren i den politikreds, hvor straffesagen har været behandlet, jf. retsplejelovens § 729 d, stk. 4. Politidirektøren afgør, om aktindsigten gives i form af gennemsyn eller udlevering af kopi.